

III FESTIWAL

Barok
NA SPISZU

NIEDZICA 2014

ZOBACZYĆ I USŁYSZEĆ SZTUKĘ

for. Barbara Dąbrowska

for. Barbara Dąbrowska

Festiwal Barok na Spiszu

to inicjatywa kulturalna zainicjowana w roku 2012. Organizatorem festiwalu jest fundacja Kulturalny Szlak we współpracy z lokalnymi instytucjami: Gminnym Ośrodkiem Kultury w Łąpszach Niżnych z siedzibą w Niedzicy, Stowarzyszeniem Rozwoju Spisza i okolicy, spiskimi parafiami i Gminami Łąpsze Niżne i Bukowina Tatrzańska. Festiwal promuje wspaniałe zabytki baroku znajdujące się na terenie polskiego Spisza poprzez koncerty muzyki korespondującej z wystrojem oraz charakterem wnętrza. Podczas koncertów odbywają się także mini-wykłady prezentujące w sposób bardzo zwięzły wiedzę o zabytkach Spisza, stylu barokowym, prezentowanej na koncercie muzyce, czy instrumentarium. Podczas festiwalu organizowana jest także akcja „drzwi otwartych” w zabytkowych kościołach Spisza. Festiwal dba o najwyższy poziom interpretacji, a także wierność stylistyce barokowej, gdyż wszyscy wykonawcy zaproszeni do udziału w festiwalu są znakomitymi muzykami, na co dzień specjalizującymi się w wykonawstwie muzyki dawnej. Festiwal ma bardzo dobrą opinię w środowisku muzycznym i zyskuje coraz szerszy rozgłos.

Tematem przewodnim zeszłorocznej edycji były archiwa muzyczne. Odbyły się cztery koncerty w których zostały zaprezentowane zbiory muzyczne archiwów kapeli oo. Pijarów w Podolińcu oraz XVII wieczne zbiory jasnogórskie, a także muzyka na barokowe trąbki oraz muzyka barokowa Ameryki Łacińskiej. Powołaliśmy również do życia zespół Scepus Baroque, który jest związany z festiwalem, a celem jego powstania jest realizacja muzycznych idei festiwalowych, szczególnie przygotowywania festiwalowych premier. Pragniemy jednak, żeby działalność zespołu nie zamykała się jedynie do kolejnych edycji festiwalu, ale aby koncertując był wizytówką festiwalu przez cały rok. Szczególne miejsce w programie będzie miała, jak co roku, muzyka polska. Dlatego zespół Scepus Baroque wystąpi z premierowym programem złożonym z utworów Marcina Mielczewskiego, jednego z najwspanialszych kompozytorów polskiego baroku, kapelmistrza Wazów — kompozytora, który jak nikt umiał się posługiwać włoskim stylem koncertującym, polichóralnością, bogatym instrumentarium, a także wspaniałą inwencją melodyczną i lekkością w kompozycjach kameralnych przeznaczonych na instrumenty solowe i b.c. Prezentacja i upowszechnianie dzieł tego znakomitego kompozytora, tak cennego dla Polskiej kultury muzycznej doby baroku wpisują się w ważne cele i założenia festiwalu. Podczas tegorocznej edycji festiwalu przygotowany został premierowy program, na który złożą się następujące utwory Marcina Mielczewskiego: *Vesperae dominicales* (nieszpory niedzielne), koncerty kościelne oraz *canzony*, mini-wykład poprowadzi Rafał Monita. Kolejne koncerty festiwalowe będą okazją do zaprezentowania mniej znanego barokowego instrumentarium, jak *viola da braccio*, *violetta*, *teorba*, *viola da gamba*, czy jedyny w swoim rodzaju, niedawno zrekonstruowany instrument, *viola organista*. Na drugi koncert festiwalowy zaprosiliśmy artystów działających na co dzień w Wiedniu. Wystąpią Elżbieta Sajka (*viola da braccio* i *vio-*

letta) oraz Kurt Georg Hooss (klawesyn). Artyści zaprezentują program pod tytułem „Viva la viola!”, prezentując niezwykle ciekawe i rzadko słyszane instrumenty z rodziny viol. Koncert odbędzie się w kościele w Łąpszach Wyżnych, a mini-wykład o kościele wygłosi Elżbieta Łukuś. Niezwykle ciekawym punktem tegorocznego programu będzie prezentacja unikatowego, zrekonstruowanego niedawno w Krakowie instrumentu viola organista, zaprojektowanego przez Leonarda da Vinci. Ten wspaniały instrument odbywa właśnie wielką trasę koncertową po niemal całej Europie, a jednym z jej punktów będzie również występ w drewnianym kościele w Jurgowie podczas festiwalu Barok na Spiszu. O historii i możliwościach tego instrumentu opowie jego budowniczy, jednocześnie znakomity muzyk, Sławomir Zubrzycki, a mini-wykład o kościele wygłosi Józef Górka. Tegoroczny festiwal zakończymy we Frydmanie koncertem duetu lutniowego Lute Duo, czyli Antona Biruli i Anny Kowalskiej, grających na lutniach, teorbie oraz gitarze barokowej. Anton Birula opowie podczas koncertu o historii i roli tych niezwykle ciekawych instrumentów w muzyce XVIII wieku.

Festiwal nie mógłby się odbyć bez wsparcia instytucji i mecenasów wspierających wydarzenia kulturalne na terenie Spisza. Mecenasami tegorocznego festiwalu są: Instytut Muzyki i Tańca w ramach programu Nowe Interpretacje, ZEW Niedzica SA, Pieniński Bank Spółdzielczy, Tatrzański Bank Spółdzielczy oraz BUKOVINA Hotel Terma Spa. Partnerem festiwalu jest również Województwo Małopolskie. Organizatorzy składają serdeczne podziękowania instytucjom i osobom, które zechciały wspierać Festiwal Barok na Spiszu i którym leży na sercu wspieranie inicjatyw kulturalnych, a zwłaszcza tych, których celem jest promowanie polskich zabytków, zarówno sztuki materialnej, jak i muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wiążą się z regionem Spisza.

Nie mniej serdeczne podziękowania składamy również Instytucjom, które wspierają Festiwal poprzez współpracę merytoryczną oraz pomoc organizacyjną. Serdecznie dziękujemy Pani Krystynie Milaniak wraz z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Łąpszach Niżnych z siedzibą w Niedzicy oraz Stowarzyszeniu Rozwoju Spisza i Okolicy i jej szefowi Panu Julianowi Kowalczykowi. Dziękujemy proboszczom parafii w Niedzicy, Łąpszach Wyżnych, Jurgowie oraz we Frydmanie. Szczególne podziękowania kierujemy również do tegorocznych wykładowców oraz do wolontariuszy dyżurujących w spiskich kościołach podczas dni otwartych.

Bardzo serdecznie zapraszamy na barokowy Spisz!

Katarzyna Wiwer i Rafał Monita

Barok na Spiszu

Scepus
Baroque

Na Spiszu

Jesteśmy na szosie. Prowadzi ona dolinę potoku Niedziczanki, który zbiera wody Łapszanki i potoku Kacwińskiego, wypływającego spod Magury Spiskiej. Wchodzimy więc w dziedzinę spiskie, posiadające swą odrębną niż Podhale historię, swe odrębne obyczaje i inną sztukę. Polski Spisz obejmuje dzisiaj kilka wsi leżących nad wymienionymi potokami: Kacwin, Łapszanka, Czarna Góra, Rzepiska, Jurgów — powyżej: Niedzica, Łapsze Niżnie i Wyżnie, Dursztyn, Trybsz, od północy: Falsztyn, Frydman, Krempachy i Nowa Biała. Zatrzymujemy się, aby zobaczyć na mapie zarys dzisiejszych terenów polskiego Spisza. O jego historii opowiada nam Jasiek, on bowiem zna najlepiej dzieje tego skrawka ziemi, swej „rodnej” ziemi. Jasiek rozpoczyna historię od czasów pradawnych, mówiąc — zapala się, przyspiesza kroku, to znów zwalnia, zatrzymuje się, zagradza nam drogę lub — poganiamy. Znosimy to cierpliwie, mimo woli wprzegając się w nierówny tok jego myśli, słów i kroków.

Spisz leżał właściwie nad Hernadem, który podobnie jak Poprad wypływa z Wysokich Tatr, lecz biegnie ku południowi przez Koszyce i wraz z siostrzanymi rzekami spływa ku Dunajcowi. Wypada wspomnieć, że ten właściwy Spisz utraciła Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Dziś interesują nas bliższe ziemie

nad Popradem i Dunajcem, o których zasiedlanie współzawodniczyła Polska z Węgrami już w XIII wieku. Pogranicze to było ważne, gdyż tędy prowadziły rozgałęzienia drogi handlowej, znanej pod nazwą „drogi greckiej”. Ziemie te były pomostem łączącym, a czasem dzielącym Polskę i Węgry, znanym już w XII wieku i występującym w życiu historyczno-społecznym tych dwóch państw.

W kolonizatorskim współzawodnictwie wzięli górę Węgrzy. Ich królowie nadali tereny pograniczne rodowi rycerskiemu, które wykazywały dużą energię i rozpoczęły wielką akcję kolonizacyjną przy pomocy Niemców sprowadzonych z Saksonii. Ród Górgy’ów skolonizował ziemie nad Toporcem, przekraczając grzbiet Magury i przysuwając się ku Dunajcowi, jak o tym świadczy wieś Rychwałd. Jednocześnie Berzeviczowie zaludnili ziemię między Popradem a grzbietem Spiskiej Magury, przerzucając się również nad Dunajec. W ten sposób dawna ziemia sądecka przeszła w ręce węgierskie, włączając w to z początkiem XIV wieku rozwinięte już osady polskie: Podoliniec, Gniazda, Lubowlę, które król czeski i polski Wacław II oddał w ręce Górgy’ów. Nie obyło się oczywiście już wtedy bez zatargów, a szczególnie mocno rozognił się spór kościelny o granice diecezji krakowskiej trwający już od roku 1235. Na spotkanie kolonizacji węgierskiej wyszła

powtórna fala kolonizacji polskiej, wykorzystująca prawdopodobnie rozpęd saskich osadników dla swoich celów. Z XIV wieku pochodzą takie wsie polskie nad Dunajcem, jak Waksmund, Ostrowsko, Łopuszna, Harkłowa, Dębno, Maniowy, murowany zamek czorsztyński, Szlembark, Sromowce, Krościenko, Grywałd, Kluszkowce. Po przeciwnej stronie występowała już wtedy osobna prowincja spiska o mocnej, zwartej organizacji, ze stolicą w Lewoczy. Obejmowała ona polskie miasta Lubowlę i Podoliniec, wyniesione do rzędu „miast” przez króla Ludwika w 1342 i 1343 roku, oraz Gniazda. Jak przedstawiała się sprawa tak zwanego „zastawu” trzynastu miast spiskich na rzecz Polski? Łączy się ona ściśle z historią dzisiejszego Spisza. Jest takie powiedzenie, że grunwaldzkie zwycięstwo Jagiełły wprowadziło nie zwróciło Polsce Pomorza, o które walczyła, ale dało jej za to Spisz. Dokument z roku 1412 świadczy, iż Jagiełło otrzymuje od króla węgierskiego Zygmunta Luksemburskiego trzynaście miast spiskich oraz Lubowlę, Podoliniec i Gniazda, jako zastaw za pożyczoną sumę, pochodzącą z kontrybucji krzyżackiej. W ten sposób powstało odrębne polskie starostwo spiskie, które przetrwało aż do rozbiorów Polski. Ze strony węgierskiej czyniono co kilkanaście lat starania celem odzyskania tych osad, ale nie dawały one rezultatu; miasta i osady czuły się mocno związane z Polską i nie wykazywały ze swej strony żadnej

ochoty powrotu pod rządy węgierskie. Do charakterystycznych zjawisk należą tu sprawy religijne, szerzący się w XVI wieku protestantyzm, znajduje początkowo oparcie w polskich starostach, pozyskujących dzięki temu przychylność mieszczan i osad górniczych. Lecz później, w wieku XVII, sprawa ta nabrała innego zabarwienia. Nie mogąc zahamować ciągle wzrastającego protestantyzmu, biskupi węgierscy zwrócili się o pomoc do polskiego starosty spiskiego, którym był w połowie wieku Stanisław Lubomirski. Licząc się z tym, iż miasta spiskie nie dopuściłyby w żadnym wypadku kleru węgierskiego, biskup spiski uzyskuje w roku 1641 przywilej króla polskiego, Michała Wiśniowieckiego dla słynnego już Kolegium Podolinieckiego oo. Pijarów na przywrócenie katolicyzmu w trzynastu miastach spiskich. Działalność Kolegium ogarnęła siłą rzeczy cały Spisz, wspierając się na polskich osadnikach i mocniej wiążąc ludność z Polską. Wśród księży wielu działaczy pochodziło z polskiego Podtatrza. Spotykamy się z nazwiskami takich wykształconych działaczy, jak ksiądz Jan Ratułowski — doktor filozofii, proboszcz we Frydmanie, lub ksiądz Jan Sczechowicz osiadły w końcu swej działalności w Orawce koło Jabłonki. Sprawy religijne niosły ze sobą na Spiszu i Orawie wzmożone sprzeczności. Za mało wiemy u nas o podłożu społecznym tych spraw; ma słuszość Reychman wzywając w swym artykule umieszczonym w XX roczniku „Wierchów” do podjęcia dalszych badań

i pogłębienia wiadomości w zakresie ruchów społecznych węgierskich, rumuńskich i czeskich w XVI i XVII wieku. Warto byłoby na przykład zwrócić uwagę na powiązania ludności polskiej z powstaniem Cszazara i Piki, rebelię chłopów czeskich pod wodzą Koziny, czy chorwackich pod przywództwem Gubca. O tym się ciągle jeszcze zbyt mało wie i mówi. Naukowcy pracują zapewne nad tymi sprawami, ale żadne popularne publikacje nie docierają na przykład do chłopów; Jasiek słusznie twierdzi, że radzi by

oni wiedzieć więcej o swych dawnych sprawach. Wiadomości te potrzebne są również badaczom sztuki. Jeżeli mówi się o tym, że rzeźba w Grywałdzie jest podobna do rzeźby w Lendaku, to trzeba sobie uprzytomnić: Lendak należał do starostwa spiskiego wśród trzynastu innych osad, tam był klasztor bożogrobców — kto wie, czy nie przy klasztorze istniał warsztat rzeźbiarski? Może stamtąd i Madonna Ludźmierska pochodzi?

Hanna Pieńkowska i Tadeusz Staich,
„Drogami skalnej ziemi”, 1956

PROGRAM FESTIWALU

9, 16, 23, 30 sierpnia 2014, soboty, godz. 11–15

„Gdzie ten barok?” — drzwi otwarte w kościołach Spisza: Niedzica (9.08), Łąpsze Wyżne (16.08), Jurgów (23.08), Frydman (30.08)

9 sierpnia 2014, sobota, godz. 17.00

NIEDZICA, KOŚCIÓŁ ŚW. BARTŁOMIEJA

mini-wykład: Rafał Monita (Życie i twórczość Marcina Mielczewskiego)

Scepus Baroque, dyr. art. Andrzej Zawisza

Vesperæ dominicales, koncerty kościelne i canzony

16 sierpnia 2014, sobota, godz. 17.00

ŁĄPSZE WYŻNE, KOŚCIÓŁ ŚWIĘTYCH PIOTRA I PAWŁA

mini-wykład: Elżbieta Łukuś (Kościół w Łąpszach Wyżnych)

Elżbieta Sajka (viola da braccio, violetta) i Kurt Georg Hooss (klawesyn)

Viva la viola!

23 sierpnia 2014, sobota, godz. 17.00

JURGÓW, KOŚCIÓŁ ŚW. SEBASTIANA

mini-wykład: Józef Górka (Kościół w Jurgowie)

Sławomir Zubrzycki (viola organista)

Leonardo da Vinci na Spiszu!

30 sierpnia 2014, sobota, godz. 18.00

FRYDMAN, KOŚCIÓŁ ŚW. STANISŁAWA

mini-wykład: Anton Birula (Lutnia w muzyce XVIII wieku)

Lute duo: Anna Kowalska i Anton Birula (lutnie, teorbą, gitara barokowa)

Lutnia solo i w duecie

FUNDACJA
KULTURALNY
SZLAK

astraia

Mecenasi Festiwalu

Tatrzański Bank Spółdzielczy
www.tatrzańskibsp.pl

Pieniński Bank Spółdzielczy
www.bisbank.com.pl

Festiwal współorganizowany ze środków Instytutu Muzyki i Tańca
Partnerem Przedsięwzięcia jest Województwo Małopolskie

instytut muzyki i tańca
■■■■■

Małopolska

Patroni medialni

Pieninyinfo.pl
Pieniński Portal Informacyjny

www.baroknaspiszu.pl

ISBN 978-83-60569-81-8

Organizator:
Fundacja Kulturalny Szlak

Partnerzy:
Oficyna Artystyczna Astraia
Instytut Muzyki i Tańca
Gminny Ośrodek Kultury w Niedzicy
SHS – Muzeum – Zespół Zamkowy w Niedzicy
Stowarzyszenie Rozwoju Spisza i Okolicy
Parafia św. Bartłomieja w Niedzicy
Parafia św. Stanisława we Frydmanie
Parafia św.św. Piotra i Pawła w Łapszach Wyżnych
Parafia św. Sebastiana w Jurgowie

Mecenasi:
ZEW Niedzica SA
Pieniński Bank Spółdzielczy
Tatrzański Bank Spółdzielczy
BUKOVINA Hotel Terma Spa
Województwo Małopolskie

Patronat honorowy:
Marszałek Województwa Małopolskiego Marek Sowa

Dyrektor artystyczny: **Katarzyna Wiwer**
Dyrektor wykonawczy: **Rafał Monita**

Patroni medialni:
Tygodnik Podhalański
Nie tylko Zakopane
Pieninyinfo.pl
Gazeta Krakowska
TVPodhale
Podhale24.pl
Małopolskaonline
TVP Kraków
Radio Kraków
Podhale Region
Watra.pl
Na Spiszu
niedzica.espiz.pl

Współpraca redakcyjna:
RMF Classic, PolskaMuza.eu

Niedzica

słow. Nedeca, węg. Nedec/Nyznecz, niem. Netzdorf/Nisitz

trzeba zobaczyć koniecznie:

- **kościół św. Bartłomieja** (XIV w.), a w nim polichromie (XV w.), tryptyk św. Bartłomieja (XV w.), ołtarz główny (XVIII w.), kaplicę Matki Bożej Bolesnej (XVIII w.)
- **zamek Dunajec** (XIV w.) budowany przez stulecia, zamieszkaný do dzisiaj
- **spichlerz** (XVIII w.)
- **kaplica św. Rozalii** (XVII w.)
- **cmentarz Salamonów**
- **dawna celnica**
- **elektrownia wodna i zaporą na Dunajcu**

9 sierpnia, godz. 17.00

miejsce:

Niedzica, kościół św. Bartłomieja, ul. 3 Maja 91

GPS: 49°24'31.355"N, 20°18'1.187"E

mini-wykład:

Rafał Monita — Życie i twórczość Marcina Mielczewskiego

Marcin Mielczewski: Vesperae dominicales [nieszpory niedzielne] canzony i koncerty kościelne

wykonawcy:

Scepus Baroque

Katarzyna Wiwer — sopran I, **Anna Zawisza** — sopran II

Piotr Olech — alt I, **Helena Poczykowska** — alt II

Maciej Gocman — tenor I, **Piotr Szewczyk** — tenor II

Piotr Zawistowski — bas I, **Michał Dembiński** — bas II

Violetta Szopa-Tomczyk, Dominika Małecka — skrzypce barokowe

Kamila Marcinkiewicz — dulcian

Andrzej Zawisza — klawesyn, pozytyw, dyr. art.

program:

Marcin Mielczewski (?–1651)

Vesperae Dominicales I: **Dixit Dominus Domino meo**

Veni Domine (koncert kościelny)

Canzona prima a 3

Vesperae Dominicales II: **Confitebor**

Deus in nomine tuo (koncert kościelny)

Vesperae Dominicales III: **Beatus vir**

Canzona terza a 3

Vesperae Dominicales IV: **Laudate Pueri**

Canzona prima a 3

Gaude Dei Genitrix (koncert kościelny)

Vesperae Dominicales V: **Magnificat**

Scepus Baroque

jest formacją, która powstała, jako orkiestra festiwalowa związana z realizacją idei muzycznych realizowanych na festiwalu Barok na Spiszu, od którego zespół wzięł nazwę. Jednak życie zespołu nie będzie kończyło się jedynie na koncertowaniu festiwalowym. Zespół występując również poza Spiszem będzie miał okazję być wizytówką festiwalu Barok na Spiszu oraz żywą promocją Spisza. Pomysłodawczynią i animatorką zespołu jest śpiewaczka Katarzyna Wiwer, dyrektor artystyczny festiwalu. Ideą zespołu są wykonania muzyki barokowej pełne energii, świeżości, otwarte na nowe, niekonwencjonalne interpretacje i konteksty. Zespół skupia artystów wysokiej klasy, specjalizujących się w wykonaniach muzyki dawnej, ale również tych wychodzących poza purystyczny styl wykonywania tej muzyki; łączących różne zainteresowania muzyczne, różne inspiracje, w nową, ciekawą, świeżą całość. Kolejnym występem zespołu na Spiszu będzie koncert monograficzny z muzyką Marcina Mielczewskiego. Dyrektorem artystycznym tego projektu jest znakomity klawesynista Andrzej Zawisza.

Dixit Dominus Domino meo

Panu mojemu rzekł Pan Bóg odwieczny:
Siądź przy mym boku na zawsze bezpiecznie.
Tych nieprzyjaciół nabawiwszy trwogi
Mocą najwyższą, rzucę pod twe nogi.

Berło Syonu, mego zamieszkania,
Berło szczęśliwe Twego panowania.
Wznosić cię będzie po ziemi bezpiecznie,
Wśród nieprzyjaciół, byś królował wiecznie.

W dzień ten radosny świetnej Twojej chwały,
Gdy na swym tronie zasiędziesz wspaniały.
Lud Twój zebrany, który cię powita,
Okryje ziemię jak rosa obfita.

Przysiągł ci Pan Bóg, Stwórca tego świata,
Przysiągł, że będziesz w nieskończone lata.
Najwyższym zawsze i wszechmocnym Panem,
Jak Melchizedech Królem i Kapłanem.

Bóg sam przy twoim boku zawsze będzie,
Twoim utarczkom aby sprzyjał wszędzie.
W dzień Swego gniewu poniszczy paniętą,
Moc Jego ziemskie króle i księżętą.

A gdy narody zuchwałe osądzi
I sprawiedliwość uczyni, nie zbłądzi;
Pysznych tyranów gdy zniszczy swą chwałą
I ich trupami zboczy ziemię całą.

Swych nieprzyjaciół dosięgnie On wszędzie,
Choć wczas gonitwy z potoku pić będzie.

A gdy zupełnie zwycięstwo odniesie,
Laurem okrytą głowę Swą podniesie.

(za: Śpiewnik kościelny dla Diecezji Chełmińskiej,
Jan Wiśniewski, Pelpin 1928)

Veni Domine

Przyjdź, Panie i nie zwlekaj,
Odpuść grzechy Twojego ludu
Wzbudź swą potęgę i przybądź aby nas zbawić,
Przyjdź, aby nas wyzwolić, Panie Zastępów,
Okaz swoje oblicze, a będziemy zbawieni,
Przyjdź, Panie i nie zwlekaj.

Confitebor Tibi, Domine, in toto corde meo Psalm 111

Pana ja zawsze między cnotliwymi
Chętnie wspominać będę rymy swymi.
Chwalne są sprawy Jego; wielką czuje
Rozkosz, kto się im pilnie przypatruje.

Co pocznie, wszystko pełno jest zacności,
Pełno powagi; wiek sprawiedliwości
Jego nie przetrwa żaden a na ziemi
Wiecznie pamiętny będzie cudu swemi.

Pan dobrotliwy, Pan to miłosierny;
Nieprzyjacielskim łupem swój lud wierny
Hojnie bogaci, na swe stanowienie
Wiecznymi czasy będzie miał baczenie.

Moc swą okazał, gdy wygnał pogany
A swe postawił w ich królestwie pany.
Sprawy rąk Jego prawdą miarkowane,
Sprawiedliwością prawa prostowane.

Te się na wieki żadnych lat nie boją,
Bo na szczerości i na prawdzie stoją.
Pan sługi swoje z niewolei wybawił
I tym swój wieczny testament zostawił.

Pan imię niesie wielce świętobliwe,
A nieposłusznym za raz i straszliwe.
Przedniejsza mądrość, kto się boi Boga,
To do rozumu i do sławy droga.

(tłum. Jan Kochanowski „Psalterz Dawidów”)

Deus in nomine tuo Psalm LIII

W imieniu twojem ocal mię mój Boże!
Według twej prawdy osądz sprawę moję.
Kiedy przed tobą proszę mą położę,
Chciejże ją przyjąć w święte uszy twoje.

Ludzie dalecy na mnie się zbierają,
Mężowie silni szukają mej duszy:
Oni przed Pańskim obliczem nie stoją,
Nie znali ręki, co złych łatwo kruszy.

(tłum. Franciszek Karpiński)

Beatus vir, qui timet Dominum Psalm 112

Szczęśliwy człowiek prawdziwie,
Kto w bojaźni Pańskiej żywie,
A jego ma rozkazanie
Za osobliwe kochanie.

Jego potomstwo na ziemi
Porówna zawsze z możnemi;
Plemię dobrych ludzi wszędzie
Z łaski Pańskiej kwitnąć będzie.

W Jego domu na czas wszelki
Najdzie się dostatek wielki;
Jego uprzejmej dobroci
Wiek nadłuższy nie okroci.

Niechaj ćma, jaka chce, wstanie,
Dobrym światła zawsze zostanie;
Pan o cnotliwym narodzie
Pieczęć ma w każdej przygodzie.

Dobry, prędki do litości,
Udziela swej majątności;
A słowa swe tak miarkuje,
Że w nich płochość nie panuje.

Więc gdy nieszczęście przypadnie,
Każdemu wytrzyma snadnie,
A jego szczodroblliwość
Pamiętka trwa ku wieczności.

Złe języki go nie trwożą;
Bezpieczen w nadzieję bożą
I pewien, że w krótkim czasie
Zły człowiek pomstę odniesie.

Ubogim dawa obficie,
A też sława znakomicie
Jego uczynności słynie
I chwała nigdy nie zginie.

Na to patrząc zły boleje,
Gniewem i zazdrością mdleje;
Taki, co w głowie uradzi,
Do skutku nie doprowadzi.

(tłum. Jan Kochanowski „Psałterz Dawidów”)

Laudate, pueri, Dominum Psalm 113

Dzietki niewinne, panienki uczciwe,
Śpiewajcie imię Pańskie świętobliwe;
To niechaj zawsze w uśmiech ludzkich słynie,
Póki pamiętny wiek swym torem płynie.

Gdzie zorze wschodzą i gdzie zapadają,
Wszędzie niech imię Pańskie wyznawają!
Ten ma narody wszystkie pod nogami,
A Jego sława buja nad gwiazdami.

Kto kiedy z Panem tym porówna, który
Dziwnie wysoko siedząc przecie z góry
I co na niebie, i co jest na ziemi
Oczyrna widzi nieuchronionemi?

Ten ubogiego wzięwszy z gnoju prawie
Umie posadzić na książęcej ławie;
Ten mać nieplodną i zjętą troskami
Lubymi cieszy za czasem dziatkami.

(tłum. Jan Kochanowski „Psałterz Dawidów”)

Gaude Dei Genitrix

Ciesz się Boża Rodzicielko, cna dziewico miła
Albowiem Anioł Boży dał ci radość wielką
Ciesz się, coś odwiecznego światła blask zrodziła
Raduj się matko czysta, Boga rodzicielko.

Tyś jedna matką jest niepokalaną,
I przez stworzenie całe wychwalaną
Ty któraś światło dla nas zrodziła
Proś za nas, błagamy, u twego Syna.
Alleluja!

(tłum. Katarzyna Wiwer)

Magnificat

Uwielbiaj, duszo moja, sławę Pana mego,
Chwał Boga Stworzyciela tak bardzo dobrego.
Bóg mój, zbawienie moje, jedyna otucha,
Bóg mi rozkosz serca i wesele ducha.
Bo mile przyjęć raczył Swej sługi pokorę,
Łaskawym okiem wejrzał na Dawida córę.
Przeto wszystkie narody, co ziemię osiedł,
Odtąd błogosławioną mnie nazywać będą.
Bo wielkimi darami uczczonom od Tego,
Którego moc przedziwna, święte Imię Jego.
Którzy się Pana boją, szczęśliwi na wieki,
Bo z nimi miłosierdzie z rodu w ród daleki.
Na cały świat pokazał moc Swych ramion świętych,
Rozproszył dumne myśli głów pychę nadętych.
Wyniosłych złożył z tronu, znikczemnił wielmożne,
Wywyższył, uwielmożnił w pokorę zamożne.
Głodnych nasycił hojnie i w dobra spanoszył,
Bogaczów z niczym puścił i nędznie rozproszył.
Przyjął do łaski sługę Izraela cnego,
Wspomniał nań, użył mu miłosierdzia Swego.
Wypełnił, co był przyrzekł niegdyś ojcom naszym:
Abrahamowi z potomstwem jego, wiecznym czasem.
Wszyscy śpiewajmy Bogu w Trójcy Jedytnemu,
Chwała Ojcu, Synowi, Duchowi Świętemu.
Jak była na początku, tak zawsze niech będzie,
Teraz i na wiek wieków niechaj słynie wszędzie.

sopran I

Katarzyna Wiwer

jest absolwentką wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie. Swoje umiejętności i wiedzę poszerzała zgodnie ze swoimi zamiłowaniem do muzyki dawnej oraz muzyki kantatowo-oratoryjnej. Była m.in. trzykrotną stypendystką Dartington International Summer School & Festival w klasie mistrzowskiej Emmy Kirkby i Evelyn Tubb, gdzie uczestniczyła scenicznych wykonaniach dzieł Monteverdiego, Purcella i Grabu pod kierownictwem Anthony Rooley'a. Repertuar śpiewaczki obejmuje dzieła od średniowiecza (Hildegarda z Bingen i chorał gregoriański) poprzez utwory Dowlanda, Zieleńskiego i Monteverdiego, poprzez liczne pieśni Purcella i inne barokowe pieśni angielskie, liczny wybór kantat Buxtehudego i Bacha, dzieła oratoryjne Haendla, Mozarta, Haydna, pieśni Schuberta, Chopina, Szymanowskiego, Rodriga, aranżacje pieśni szkockich, aż po utwory pisane specjalnie dla niej. Ma na swoim koncie wiele prawykonań, zarówno utworów nowych, jak i pierwszych, czasem po setkach lat, współczesnych wykonania utworów z dziedziny muzyki dawnej (m.in. archiwalia jasnogórskie, podolinieckie, benedyktyńskie i inne). W roku 2013 wspólnie z zespołem Flores Rosarum oraz Peregrina (Bazylea, Szwajcaria), przygotowała pierwsze w Polsce sceniczne wykonanie moralitetu „Ordo Virtutum” Hildegardy z Bingen.

sopran II

Anna Zawisza

ukończyła Liceum Muzyczne w Tarnowie, w klasie kontrbasu i śpiewu, a następnie, z wyróżnieniem, Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej w Krakowie. Swoje umiejętności szkoliła, biorąc udział w kursach w kraju i za granicą, prowadzonych m.in. przez Urszulę Trawińską-Moroz, Ingrid Kremling, Liobe Braun i Charlesa Danielsa. Zajmuje się głównie wykonawstwem muzyki dawnej i współczesnej. Jest solistką Krakowskiej Opery Kameralnej. W 1999 roku otrzymała wyróżnienie w Konkursie Muzyki Dawnej w Żywcu. Od wielu lat współpracuje z zespołami, takimi jak: Gabrielli Consort, Capella Cracoviensis, Silva Rerum, Harmonia Sacra i Estravaganza oraz Chórem Polskiego Radia pod batutą znamienitych dyrygentów. Była stypendystką Ministra Kultury w roku 2004. Ma na swoim koncie liczne nagrania studyjne, m.in. muzyka do spektaklu „Łucja Szalona” w reżyserii Magdaleny Piekorz, płyta pt. „Muzykalia Łańcuckie”. Nieustannie rozwija swoją pasję udzielając się w licznych projektach muzyczno-teatralnych oraz eksperymentalnie w zespołach muzyki rozrywkowej.

Piotr Olech

alt I

ukończył z wyróżnieniem studia na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku w klasie śpiewu prof. Piotra Kusiewicza. Jest także absolwentem Wydziału Wychowania Muzycznego Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie. Swoje umiejętności wokalne doskonalił podczas licznych kursów mistrzowskich u takich artystów, jak Paul Eswood, Kai Wessel, Stephen Taylor czy członków zespołu wokalnego The King's Singers.

Piotr Olech ze szczególnym upodobaniem wykonuje muzykę barokową, jednak bardzo chętnie sięga po utwory klasyczne, wczesnoromantyczne, a także współczesne (ma na swoim koncie prawykonania utworów m.in. Pawła Łukaszewskiego). Dokonuje nagrań muzycznych dla Polskiego Radia i Telewizji, a także dla wytwórni: CD Accord, DUX, Bearton. Równoległe z działalnością koncertową Piotr Olech zajmuje się pracą pedagogiczną. Jest adiunktem w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Prowadzi również kursy mistrzowskie poświęcone wykonawstwu muzyki barokowej.

Helena Poczykowska

alt II

w roku 2008 z wyróżnieniem ukończyła Akademię Muzyczną w Krakowie w klasie śpiewu prof. Agnieszki Monasterskiej. Umiejętności wokalne doskonali uczestnicząc w licznych Kursach Mistrzowskich m.in. Ingrid Kremling, Elisabeth von Magnus, oraz specjalistycznych kursach interpretacji muzyki dawnej pod kierunkiem m.in. Jill Feldman, Claire Lefilliatre, Charlesa Danielsa, Jana van Elsackera. Specjalizuje się w wykonawstwie muzyki dawnej i współczesnej. W jej repertuarze znajdują się najważniejsze dzieła oratoryjne oraz partie operowe..

Jako solistka i kameralistka koncertuje w kraju i za granicą, dzieląc scenę z dyrygentami takimi, jak m.in. Andrew Parrott, Konrad Junghänel, Vincent Dumestre. Bierze udział w prestiżowych imprezach muzycznych, takich jak: Dni Bachowskie, Muzyka w Starym Krakowie, Opera Rara, Olavsfestdagene Trondheim. Współpracuje z zespołami muzyki dawnej: Capella Cracoviensis, Harmonia Sacra, Floripari.

Maciej Gocman

tenor I

jest cenionym w kraju i za granicą tenorem, specjalistą w zakresie wykonawstwa tzw. muzyki dawnej. W kręgu jego zainteresowań jest również muzyka współczesna.

Ukończył Akademię Muzyczną im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

Umiejętności wokalne doskonalił m.in. na Kursach Interpretacji Muzyki Oratoryjnej i Kantatowej przy Międzynarodowym Festiwalu Oratoryjno-Kantatowym Wratislavia Cantans oraz na kursie interpretacji dzieł Claudio Monteverdiego prowadzonym przez Andrew Kinga.

Od kilku lat z włoskim zespołem muzyki dawnej Cappella Augustana prowadzonym przez Matteo Messori realizuje dla holenderskiej wytwórni płytowej Brilliant Classics projekt nagrania na CD wszystkich dzieł Heinricha Schütza.

Ma w dorobku nagranie ponad 40 płyt CD z muzyką różnych epok, liczne nagrania telewizyjne i radiowe. Występował jako solista na wielu znaczących estradach w kraju i za granicą. Koncertował w Europie, Stanach Zjednoczonych i Meksyku.

Piotr Szewczyk

tenor II

ukończył krakowskie Liceum Muzyczne w klasie organów. Jest absolwentem Papieskiej Akademii Teologicznej na kierunku Muzyka Kościelna. Następnie ukończył Akademię Muzyczną w Krakowie, Wydział Wokalno-Aktorski. Studiował także na wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej tejże uczelni. Odbił kursy mistrzowskie jako tenor pod kierunkiem Ryszarda Karczykowskiego oraz jako kontratenor pod kierunkiem Paula Esswooda. Specjalizuje się w wykonawstwie muzyki dawnej operowej i oratoryjno-kantatowej. Współpracuje z wieloma czołowymi zespołami w kraju i za granicą. Dokonał licznych nagrań płytowych oraz dla radia i telewizji. Jako solista i kameralista koncertował na terenie całej Europy, w Izraelu i Stanach Zjednoczonych. Zajmuje się także budownictwem organowym, kompozycją, dyrygenturą.

Piotr Zawistowski

bas I

jest absolwentem AMFC w Warszawie filia w Białymstoku, którą ukończył z wyróżnieniem. Zainteresowania muzyką dawną pogłębiał ucząc się śpiewaków The King's Singers podczas prowadzonych przez nich klas mistrzowskich w Lubecie. W latach 1996–1999 był członkiem warszawskiego kwintetu wokalnego Cantus oraz chórmistrzem chóru Sine Nomine (2000–2008). Zajmuje się także propagowaniem muzyki wśród dzieci prowadząc autorski projekt edukacji chóralnej dzieci w chórze d'Altro Canto. Współpracuje także jako chórmistrz z Chórem Filharmonii Łódzkiej oraz jako śpiewak z Capellą Cracoviensis. Za swoje dotychczasowe osiągnięcia otrzymał wiele nagród, m.in.: II nagrodę na I Konkursie Muzyki Dawnej „Przeszłość dla przyszłości” (1998), nagrodę za najlepszy debiut na VIII Festiwalu Muzyki Dawnej w Warszawie (1998) oraz nagrodę im. Adama Jarzębskiego dla najlepszego wykonawcy XIV Festiwalu Muzyki Dawnej w Warszawie (2004). Ma w swoim dorobku nagrania radiowe i płytowe. Od roku 2011 jest adiunktem na macierzystej uczelni.

Michał Dembiński

bas II

od 8 roku życia związany z katedralnym chórem chłopięcym Pueri Cantores Tarnoviensis, z którym to koncertował w wielu krajach Europy na festiwalach i konkursach, również w charakterze solisty. Współinicjator i pomysłodawca powołania do życia oktetu męskiego Concentus, wzorującego się na znakomitym polskim zespole — Affabre Concini. Przez ponad 5 lat był aktorem, scenarzystą i współtwórcą muzyki do autorskich musicali i spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży, działając w Stowarzyszeniu Wspierania Inicjatyw Teatralnych przy tarnowskim teatrze im. Ludwika Solskiego. Uczestnik Bregenzer Festspiele, gdzie pracował przy dwóch produkcjach — Królu Rogerze oraz Aidzie, w reżyserii Davida Pountneya, z ramienia Chóru Polskiego Radia. Z zespołem koncertował podczas wielu wyjazdów krajowych i zagranicznych, również w charakterze solisty. Finalista XIII konkursu „W kręgu słowiańskiej muzyki wokalne”. Laureat I nagrody oraz wyróżnienia na X Międzynarodowym Konkursie Pieśni Polskiej im. Edmunda Kossowskiego w Warszawie.

Violetta Szopa-Tomczyk skrzypce I Dominika Małecka skrzypce II

skrzypaczka, ukończyła z wynikiem bardzo dobrym AM w Krakowie. W latach 1991-98 była etatowym muzykiem Orkiestry Kameralnej Sinfonietta Cracovia. Od 13 lat specjalizuje się w wykonawstwie muzyki dawnej grając na skrzypcach barokowych. Wykonawstwo muzyki dawnej rozwijała pod okiem mistrzów, m.in.: Barthold Kuijken, Rachel Podger, Rio Terakado, Martin Gester, Kati Debretzeni, Stephani Degant, Jaap ter Linden, Andreas Spering, Alessandro Moccia, Mira Glodeanu.

Obecnie jest skrzypaczką Wrocławskiej Filharmonii Barokowej i Orkiestry Historycznej {Oh!} oraz nauczycielką gry na skrzypcach w Prywatnej Profesjonalnej Szkole Muzycznej w Krakowie.

Równocześnie rozwija swoją dodatkową pasję — śpiew, będąc obecnie pre-certyfikowanym nauczycielem SLS (Speech Level Singing).

absolwentka Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach specjalności teorii muzyki oraz skrzypiec barokowych pod kierunkiem mgr Martyny Pastuszka. Swoje umiejętności rozwijała również biorąc udział w kursach wykonawstwa muzyki dawnej pod okiem wielu znakomitych specjalistów w tej dziedzinie, m.in. E. Gatti, D. Plantier, M. Glodeanu, E. Onofri, R. Podger, czy A. Beyer. Występuje na wielu prestiżowych festiwalach w kraju i zagranicą zarówno jako solistka, kameralistka oraz muzyk tutti.

Współpracuje regularnie z zespołami wyspecjalizowanymi w wykonawstwie muzyki na historycznych instrumentach, takimi jak: {oh!} Orkiestra Historyczna (Katowice), Wrocławska Orkiestra Barokowa (Wrocław), Capella Cracoviensis (Kraków), Parnassos (Katowice), famd.pl (Szczecin), Koelner Akademie (Kolonja/Niemcy) oraz Les Ambassadeurs (Paryż/Francja).

Kamila Marcinkowska^{dulcian}

grę na fagocie rozpoczęła w wieku 19 lat w Państwowej Szkole Muzycznej w Jeleniej Górze. W roku 2006 ukończyła studia na fagocie barokowym w klasie Donny Agrell w Królewskim Konserwatorium w Hadze. W latach 2006–2009 pracowała w Warszawskiej Operze Kameralnej jako pierwsza fagocistka, współpracowała i nagrywała z takimi zespołami jak Les Muffatti z Peterem Van Heyghen. W latach 2009–2014 regularnie koncertuje i nagrywa z czeskimi grupami, m.in. Collegium Marianum z Janą Semeradovą oraz Ensemble Innegal, Arte Dei Suonatori, Ensemble Cristofori, Capella Cracoviensis, Wrocławska Orkiestra Barokowa, Engave Baroque Ensemble.

W 2009 r. wspólnie z mężem otworzyła profesjonalne studio nagrań o nazwie Saraswatistudios, gdzie można nagrywać muzykę poważną a przede wszystkim rozrywkową.

W marcu 2014 r. dostała się na 2 letnie studia magisterskie do jednej z najbardziej prestiżowych uczelni artystycznych na świecie Julliard Academy of Art w Nowym Jorku.

Andrzej Zawisza^{klawesyn, pozytyw, kier. art. projektu}

z wyróżnieniem ukończył studia na Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie klawesynu prof. Magdaleny Myczki, odbył także studia podyplomowe w klasie klawesynu prof. Elżbiety Stefańskiej. W latach 2003–2005 studiował w Guildhall School of Music and Drama w Londynie w klasie klawesynu Jamesa Johnstone'a oraz śpiewu Andrew Wattsa, które ukończył z wyróżnieniem. Swoją warsztat wokalny kształcił również pod kierunkiem Mhairi Lawson i Dame Emmy Kirkby. Jako wokalista współpracuje z wieloma zespołami chóralnymi, licznymi zespołami kameralnymi oraz z zespołami specjalizującymi się w wykonawstwie muzyki dawnej często wykonując partie solowe. Jest finalistą Międzynarodowego Konkursu Wokalnego Orfeusz z okazji 400-lecia premiery Orfeusza Claudio Monteverdiego (Włochy, Mantua 2007) oraz zdobywca pierwszej nagrody na VIII Broadwood Harpsichord Competition w Londynie (2005). Jest założycielem i kierownikiem artystycznym zespołu Estravaganza, z którym dokonał multimedialnego nagrania kantat J. S. Bacha dla wytwórni japońskiej.

Łapsze Wyżne

słow. Vyšné Lapše, węg. Felsőlápos, niem. Oberlapsch

trzeba zobaczyć koniecznie:

- **kościół Świętych Piotra i Pawła** wzniesiony w latach 1759–1776, rokokowe wyposażenie z lat 1760–1776
- widok z **Przełęczy nad Łapszanką** (945 m n.p.m.), skąd rozpościera się panorama na Tatry Wysokie i Magurę Spiską

16 sierpnia, godz. 17.00

miejsce:

Łapsze Wyżne, kościół św.św. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 2

GPS: 49°23'40.128"N, 20°11'25.764"E

mini-wykład:

Elżbieta Łukuś — Kościół Świętych Piotra i Pawła w Łapszach Wyżnych

Viva la viola!

wykonawcy:

Elżbieta Sajka — viola da braccio, violetta

Kurt Georg Hooss — klawesyn

program:

Élisabeth Jacquet de la Guerre (1665—1729) **Sonata nr 4** na violettę i basso continuo

Sonata [Adagio-Allegro]

Presto

Adagio

Courante

Allegro

Johann Heinrich Schmelzer (1620—1680) **Chaconne**

Anonymus **Sonata na violettę i basso continuo** (przypisywana Dieterichowi Buxtehudemu [1637—1707])

William Flackton (1709—1798) **Sonata op. 2, nr 6** G-dur

Andante

Allegro

Minuetto I

Minuetto II

Christian Michael Wolff (1707—1789) **Sonata C-dur**

Moderato

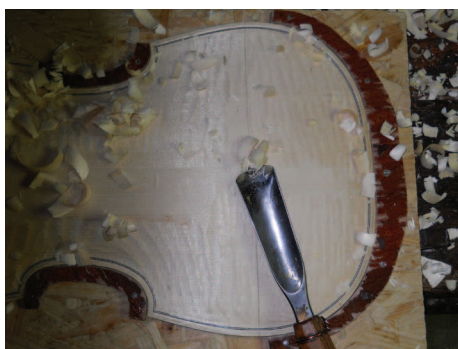
Vivace

Christian Podbielski (1683—1753) **Sonata C-dur**

Viva la viola!

Viola zajmuje poczytne miejsce w rodzinie instrumentów smyczkowych od ponad 400 lat, nie zawsze jednak znajduje się w centrum zainteresowania. Różnorodna w swej formie, zróżnicowana pod względem rozmiaru, brzmieniem bliska ludzkiemu głosowi, wśród swoich powinowatych — od violi d'amore do violi pomposa — to właśnie altówka.

W naszym programie „Viva la viola!” pragniemy zaprezentować mało znane lub rzadko wykonywane utwory okresu baroku, skomponowane na ten właśnie instrument lub z myślą o nim, jak również pokazać jego walory brzmieniowe. Zagramy dziś na violi da braccio (Adam Bartosik, Myślenice 2004), kopia instrumentu Nikolausa Leidolffa, Wiedeń 1700, na violecie (Adam Bartosik, Myślenice 2010), kopia anonimowego instrumentu, Wenecja ok. 1700 roku i klawesynie (Bernhard Balas, Wiedeń 2005, www.klavierbau-balas.at), typ włoski, jednomanualowy.

Elżbieta Sajka

pochodzi z Krakowa. Jest altowiolistką. Ukończyła z wyróżnieniem krakowską Akademię Muzyczną na Wydziale Pedagogicznym, w klasie altówki prof. Bugusławy Hubisz-Sielskiej.

Tematem jej pracy magisterskiej był rozwój sonaty barokowej na altówkę w okresie baroku. Swojemu zamiłowaniu muzyką dawną pozostała wierna do dzisiaj. W roku 2004 założyła w Wiedniu zespół muzyki dawnej PANDOLFIS CONSORT, który występuje regularnie w Austrii i na zagranicznych festiwalach (www.pandolfisconsort.at)

Po zakończeniu studiów w Krakowie przeprowadziła się do Wiednia, gdzie studiowała grę na violi d'amore na Universität für Musik und darstellende Kunst. Brała udział w wielu kursach interpretacji muzyki dawnej, prowadzonych m.in. przez Wernera Ehrhardta /Concerto Köln, „Orchester

des 18. Jhd”, Jose Vazqueza und Lucy van Dael. Jest członkiem renomowanych zespołów muzyki dawnej jak „Musica aeterna” /Bratislava, „Camerata Argentea”, „The Czech Ensemble Baroque”, „Goldberg Ensemble”, „Clemencic Consort”, „Haydn Akademie”, Orchester 1756 i Ensemble 1756 / Salzburg. Współpracowała z „Haydn Sinfonietta Wien” i „Concilium musicum Wien”. Z wymienionymi zespołami występuje z solistami jak Ronald Brautigam, Alexiei Lubimov i Enrico Onofri. Mieszka w Wiedniu gdzie prowadzi działalność koncertową i pedagogiczną.

Kurt Georg Hooss

urodził się w roku 1964 w Marburg (Hesja). Studiował na wydziale Muzyki Kościelnej w Lubece oraz fizykę na uniwersytetach w Würzburgu, Sztokholmie i Göttingen. Studia zakończył doktoratem na Wydziale Meteorologii i Geologii w Instytucie Maxa Plancka na Uniwersytecie w Hamburgu. Mieszka w Wiedniu, jest koncertującym organistą i klawesynistą. Brał udział w kursach interpretacji muzyki dawnej prowadzonych przez członków „Freiburger Barockorchester”. Pracuje jako stroiciel fortepianów i historycznych instrumentów klawiszowych, jest specjalistą w zakresie historycznych temperacji. Współpracuje z Pandolfis Consort oraz Orchester 1756/Salzburg.

Jurgów

słow. Jurgov, węg. Szepesgyörke, niem. Jurkau/Jörg

trzeba zobaczyć koniecznie:

- drewniany **kościół pw. św. Sebastiana Męczennika i Matki Bożej Różańcowej** ufundowany w roku 1675 przez sołtysa Jakuba Kneża i młynarza Mikołaja
- **Zagroda Sołtysów** (nazwa od nazwiska ostatnich właścicieli), zbudowana w 1861 r., przykład typowej, ubogiej, drewnianej, chłopskiej chałupy spiskiej (dziś oddział Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem)
- unikatowy zespół kilkudziesięciu drewnianych **szalasów pasterskich** na Polanie Podokólne
- **Jurgowskie Stajnie**, zwane też Jurgowskimi Szalasami — oryginalne osiedle pasterskie pośród łąk, pomiędzy zabudowaniami wsi Dursztyn, a zboczami Żaru; w zakolu górnej części doliny Przecznego Potoku (Przecznie, Przeczny, Browarczyska), u wylotu wąskiej i dzikiej dolinki Piekiełko pomiędzy Żarem a Gajną Skalą.

23 sierpnia, godz. 17.00

miejsce:

Jurgów, kościół św. Sebastiana, Jurgów 1

GPS: 49°20'26.595"N, 20°8'18.072"E

mini-wykład:

Józef Górka — Kościół św. Sebastiana w Jurgowie

Leonardo da Vinci na Spiszu!

wykonawca:

Sławomir Zubrzycki — viola organista

program:

Taniec Hajducki

Jeszcze Marcinie

Taniec z Tabulatury organowej Jana z Lublina (1537—1548)

Dobry Taniec Polski z Tabulatury organowej Christiana Loeffelholza (1585)

Taniec Polski z Tabulatury lutniowej Mateusza Weisseliusa (1592)

Taniec Wyrwany z Tabulatury lutniowej z XVII w.

Taniec z Polski z Tabulatury lutniowej M. Valleta (1615)

Jakub Polak (ok.1545 — ok.1605) **Courante, Gagliarda**

Wojciech Długoraj (ok.1550 — ok.1619) **Vilanelle**

Marin Marais (1656—1728) **Les Voix humaines** (En rondeau) Deuxième Livre de Pièces de viole (trans. P. Gouin)

Carl Friedrich Abel (1723—1787) **Allegro in d minor** WKO 205

Marin Marais (1656—1728) **Suite h-moll** Pièces de Viole du Seconde Livre, 1701 (trans. John Phelan) — wybór: Prelude, Petite Fantaisie, Gavotte, Menuet, Tombeau pour Mons'r de Lully

Mr de Sainte-Colombe (16??—17??) **Concert XLIV** Concert à deux violes égales (trans. S. Zubrzycki)

1. Tombeau Les Regrets
2. Quarillon
3. Les Pleurs
4. Joye des Elizées
5. Les Elizées

Antoine Forqueray (1671/2—1745) **La Couperin** 1ère Suite pour viola da gamba (trans. Jean-Baptiste-Antoine Forqueray)

Marin Marais (1656—1728) **Les Folies d'Espagne** Pièces de Viole du Seconde Livre, 1701 (trans. S. Zubrzycki)

Viola organista

Mogłoby się wydawać, że w świecie zaawansowanych technologii informatycznych wszystko jest znane i zbadane, a informacje na każdy temat są łatwo dostępne. Historia violi organista definitywnie zaprzecza takiemu poglądowi.

Gdy w roku 2009 zainteresowałem się zapomnianym i nieznanym szerzej instrumentem, informacje na jego temat były bardzo skąpe. Również środowisko muzyczne milczało na temat violi organista. Nikt z muzyków nie zajął się problematyką wykonawczą i co ważniejsze repertuarem. Na świecie w czasie ostatniego półwiecza doliczyć się można kilku zaledwie konstruktorów instrumentów, którzy zainteresowali się tematem violi organista, jak sami określają, bez sukcesu. Trudno zatem o lepszą zachętę do podjęcia wyzwania. Pomysłodawcą idei instrumentu o nazwie viola organista jest Leonardo da Vinci. Opis i szkice instrumentu znalazły się na kartach „Codice Atlantico”, największego zbioru jego notatek, powstałym w latach 1489–92, oraz we francuskim manuskrypcie H.

Pomysł da Vinci nawiązuje do znanych w XII i XIII wieku lir korbowych, używanych w klasztorach do akompaniowania podczas liturgii, zanim powszechnie przejęły tę funkcję organy. Istotny jest również fakt, że szkice Leonarda nie przedstawiają jednego instrumentu, ale jak podaje badacz muzycznych pomysłów genialnego artysty Emanuel Winternitz, aż osiem różnych konstrukcji.

Pierwszy zrealizowany instrument tego typu powstał w 1575 w Norymberdze za sprawą Hansa Heiden. Wyposażony był w smyczek paskowy i nazwany został Geigenwerk. Czy Heiden miał dostęp do pomysłu da Vinci? Jest to możliwe, ale z pewnością nie można tego stwierdzić. Pewne jest jednak to, że instrument Heiden trafił w ręce kapelmistrza orkiestry książęcej w Monachium, włoskiego kompozytora Orlando di Lasso. Tamże inny Włoch, krajan Leonarda z Toskanii, Vincenzo Galilei (ojciec Galileusza), kompozytor i teoretyk muzyki miał okazję grać na instrumencie Heiden. Być może uwagi kompozytorów sprawiły, że w 1600 roku Heiden zbudował poprawioną konstrukcję instrumentu, wyposażonego tym razem w smyczki kołowe i bardzo podobny mechanizm strunowy, jak ten ze szkiców Leonarda.

Opis instrumentu Heiden wraz z charakterystyką brzmienia

i właściwości muzycznych zawarty został w dziele „Syntagma Musicum” Michaela Praetoriusa z 1618 r. Instrument zapowiadał się na rewelację, był właściwie uniwersalny, łączył w sobie najlepsze cechy różnych typów instrumentów: miał dźwięk ciągły jak w organach, dźwięk smyczkowy jak w instrumentach smyczkowych, ze zdolnością do gry vibrato. Była to unikalna synteza klawesynu, organowego pozytywu i instrumentów smyczkowych. Co jednak sprawiło, że dobrze zapowiadający się pomysł, pomimo różnych prób nie przyjął się i poza opinią C.Ph.E.Bacha dwa wieki później, nie zyskał aprobaty świata muzycznego? Trudno definitywnie na to pytanie odpowiedzieć. Faktem jest, że wspomniany C.Ph.E. Bach napisał jedyny oryginalny utwór — Sonatę G-dur H-280 z roku 1783, na podobny instrument zbudowany w Berlinie przez Johanna Hohfelda.

Jaki repertuar zatem można przypisać do violi organista?

Granie na violi klawiszowej wymaga myślenia nie tyle klawiszowego, ile wręcz smyczkowego. Można uznać, że repertuar na violę da gamba, zarówno solowy jak i zespołowy doskonale wpisuje się w brzmienie i możliwości wyrazowe violi organista. Również wczesny repertuar organowy (szczególnie włoski renesans) lub

foto: Grażyna Makara / Tygodnik Powszechny

muzykę klawesynową i lutniową w odpowiednim dostosowaniu można z powodzeniem uznać za repertuar wioli organista.

Rekonstrukcja repertuaru i rekonstrukcja instrumentu to dwa równoległe procesy. Można wymienić jeszcze inne, jak koncepcja techniki gry czy praktyki wykonawczej. Instrument, który zbudowałem w latach 2009-2013 nie jest kopią żadnego z instrumentów historycznych - prawie wszystkie zaginęły. Jest syntezą zbudowaną na podstawie różnych źródeł, ze szczególną rolą szkiców Leonarda da Vinci i opisów instrumentu Heideny.

Instrument jest dedykowany muzyce XVI–XVIII wieku. Głównym celem moich prac była odpowiedź na pytanie, czy historia wioli organista mogła potoczyć się inaczej, czy w przeszłości mógł zostać stworzony instrument

o walorach koncertowych - instrument o brzmieniowej indywidualności.

W programie recitalu znajdzie się m.in. muzyka francuskiego baroku; trzy wielkie nazwiska związane z twórczością na violie da gamba; Jean de Sainte-Colombe, Marin Marais i Antoine Forqueray.

Sławomir Zubrzycki

pianista, kompozytor oraz konstruktor instrumentów urodzony w Krakowie. Ukończył Akademię Muzyczną w Krakowie (1988), gdzie studiował w klasie fortepianu prof. T. Żmudzińskiego oraz w klasie muzyki współczesnej prof. A. Kaczyńskiego. Jako stypendysta Fundacji Fulbrighta swoje umiejętności pianistyczne doskonalił w The Boston Conservatory of Music

(1990–91) w Stanach Zjednoczonych pod kierunkiem Janice Weber.

W 1987 został laureatem Festiwalu

Pianistyki Polskiej w Słupsku.

Koncertował jako solista (m.in.

z Orkiestrą Polskiego Radia w Krakowie,

Orkiestrą Filharmonii Krakowskiej,

Capellą Cracoviensis, Toruńską Orkiestrą

Kameralną, Imperial College London

Sinfonietta), kameralista (z Kwartetem

Olgi Szwajgier, a także z Gwendolin

Bradley, Jadwigą Gadulanką i Andrzejem

Hiolskim) w Stanach Zjednoczonych,

Niemczech, Austrii, Hiszpanii, Wielkiej

Brytanii i na Ukrainie. Nagrywał m.in.

dla Polskich Nagrań, TVP, Polskiego

Radia. Współpracował z Telewizją

Polską jako prezenter, kompozytor

i reżyser muzyczny przy programach

edukacyjnych, takich jak: „Wszystko

gra” (cykl wykładów o instrumentach

muzycznych) i „Ulica sezamkowa”.

Specjalizuje się w wykonywaniu muzyki

współczesnej. Był wykładowcą Letniej

Akademii Muzyki Współczesnej —

Avantgarde Tirol w Austrii (2005, 2007).

Wieloletnie zainteresowanie konstrukcją

instrumentów muzycznych skłoniło

Zubrzyckiego do zbudowania kopii

klawikordu Johanna Sielbermana

z 1775 roku. Instrument uznawany za

protoplastę fortepianu charakteryzujący

się niezwykle ekspresją powstał w

prywatnej pracowni w 1994. W 2009

Zubrzycki natrafił na ślad instrumentu

prawie zupełnie nieznanego i

zapomnianego zaprojektowanego przez

Leonarda da Vinci “Viola Organista”.

Zaintrygowany faktami z przeszłości

zbudował w latach 2009–2013 własną

wersję konstrukcji Leonarda da Vinci.

Premierowe recitale violi organista

(w Krakowie na Międzynarodowym

Festiwalu Pianistycznym Królewskiego

Miasta Krakowa — 18.10.2013

i Festiwalu Conrada — 21.10.2013) były

ogromnym sukcesem artystycznym

i medialnym. Materiał filmowy

z pierwszego koncertu violi obejrzało

w serwisie Youtube ponad 2 mln osób.

Informacje o powstaniu instrumentu

pojawily się w najpoczytniejszych

mediach światowych, m.in. BBC, The

Telegraph, France 24, Deutsche Radio

Kultur, Corriere della sera, MSN, Oman

Daily Observer, Hindustan Times, Taipei

Times.

Najbliższe plany artystyczne

Zubrzyckiego obejmują europejskie

tournee z recitalami na violi organista,

m.in. Mänttä Music Festival, Stockholm

Early Music Festival, Kotor Art Festival,

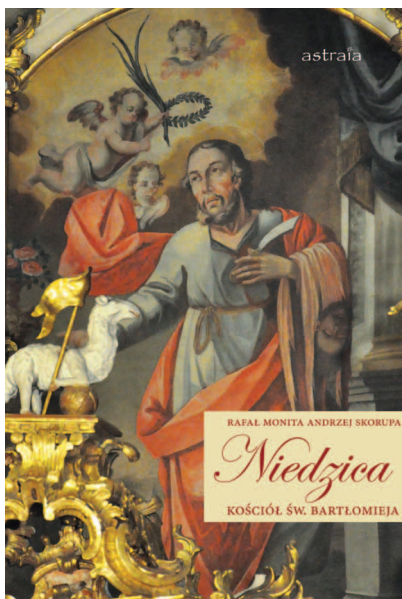
Wratistavia Cantans, Ghent Festival

of Flanders, koncerty w Norymberdze,

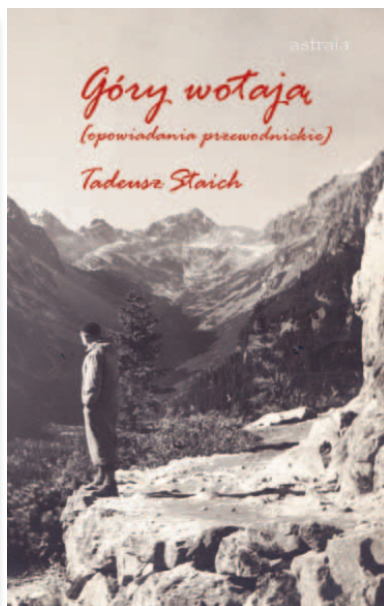
Bazylei, Brukseli i Istambule.

Książki dotyczące Spisza:

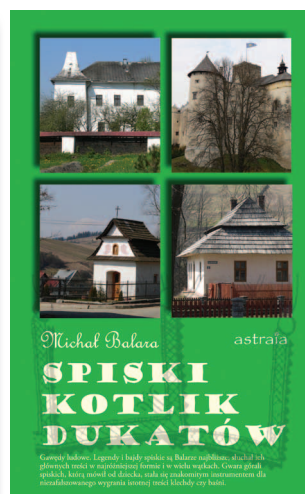
Album-przewodnik
o kościele św. Bartłomieja w Niedzicy,
duża ilość zdjęć, opisy historii
i wyposażenia kościoła.

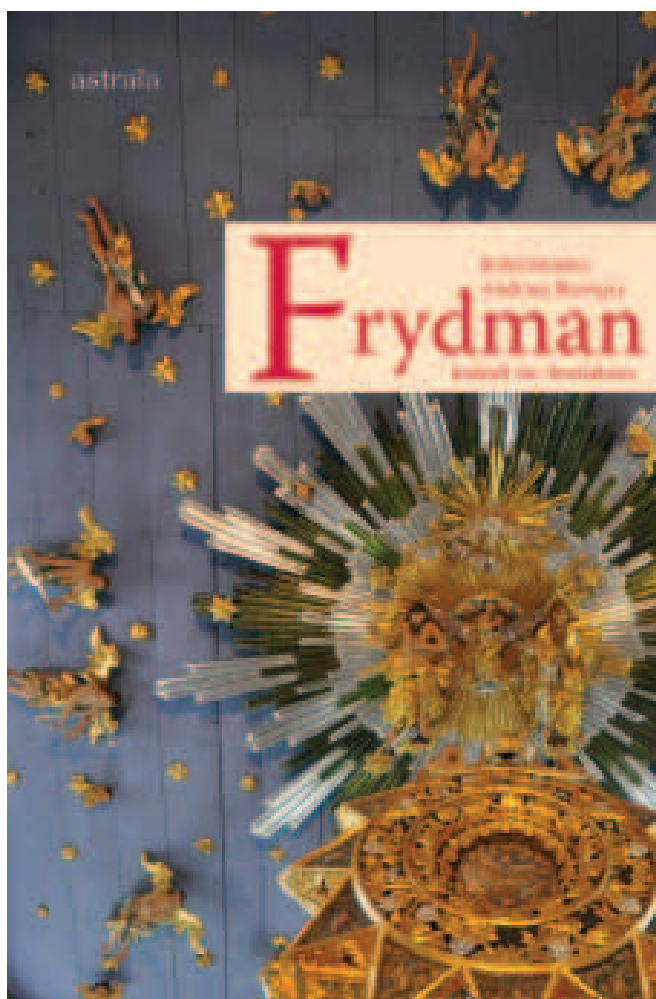
Wznowienie książki wybitnego krajo-
znawcy Tadeusza Staicha przybliży także
ścieżki na polskim Spiszu. Publikacja dla
każdego fascynata gór!

Książki Michała Balary o zwyczajach i obrzędowości na Spiszu
w nowej szacie graficznej i w nowym opracowaniu językowym.

Nowość!! Premiera już we wrześniu!!

Pierwsze wydanie przewodnika-albumu po zabytkowym kościele we Frydmanie z tekstem prof. Andrzeja Skorupy i zdjęciami Rafała Monity. Jedenasta już publikacja w serii Zabytkowe kościoły Podtatrza przybliży jedną z najstarszych i najpiękniejszych świątyń na polskim Spiszu.

Wydawnictwo Astraia poleca książki z serii Zabytkowe kościoły Podtatrza: Niedzica, Grywałd (drugie wydanie), Dębno, Łopuszna, Nowy Targ (kościół św. Anny i św. Katarzyny).

Informacja, zamówienia, kontakt:
tel./faks 12 654 95 86, e-mail: astraia@astraia.pl
więcej na www.astraia.pl

Frydman

słow. Fridman, węg. Frigyesvágása, niem. Friedmann

trzeba zobaczyć koniecznie:

- **kościół św. Stanisława** (XIV w.), a w nim romańskie okienko w zakrystii, ołtarz główny (XVIII w.), kaplica Karmelitańska z rokokowym dwustronnym ołtarzem
- **kasztel, dwór obronny** (XVI w.) piętrowy murowany dwór obronny typowy dla terenów Spisza, zbudowany przez Jerzego Horvatha Palocsaya w latach 1585–1590 jako wiejska rezydencja o charakterze obronnym.
- **piwnice frydmańskie** (XIX w.), dawniej pełne wina

30 sierpnia, godz. 18.00

miejsce:

Frydman, kościół św. Stanisława, ul. Kościelna 1

GPS: 49°26'54.455"N, 20°13'56.352"E

mini-wykład:

Anton Birula — Lutnia w muzyce XVIII wieku

Lutnia solo i w duecie

wykonawcy:

Lute Duo

Anna Kowalska — lutnia barokowa, gitara barokowa

Anton Birula — lutnia barokowa, teorba

program:

Silvius Leopold Weiss (1687—1750) **Prelude, Courante d-moll** (manuskrypt drezdeński)

Henry Purcell (1659—1695) **Hornpipe 'Hole In The Wall', Air en rondeau** (z opery „The Fairy Queen”)

Johann Sebastian Bach (1685—1750) **Toccatà BWV 540**

Francisco Corbeta (1615—1681) **Passacaglia E-dur**

Francois Couperin (1668—1733) **Les Sylvaines**

Antoine Forqueray (1671—1745) **La Clement, Le Carillon de Passy, La Latour**

Lute duo

Unikalne projekty Anny Kowalskiej i Antona Biruli obejmują szeroki repertuar od czasów renesansu i baroku do muzyki późnoromantycznej i początku XX w., przeznaczony do wykonania na historycznych instrumentach szarpanych takich jak: lutnie, gitary barokowe i romantyczne, chitarrone, colascione, teorbę zespół Anny i Antona pragnie zwrócić uwagę na długo zapomniany repertuar na dwie lutnie barokowe. Zafascynowani utworami powstałymi u schyłku historii lutni chcą dziś popularyzować tę wspaniałą muzykę. Pierwsi wykonali i nagrali niedawno odkryte duety François du Fault oraz transkrypcje na dwie lutnie barokowe duetów na viole da gamba Maraina Marais. Rezultatem tego była płyta *Baroque Lute Duets* nagrana w roku 2002. Następnie zaczęli pracować nad łączeniem innych dawnych instrumentów szarpanych, szczególnie gitary barokowej z teorbą.

Ukazujący kontrastujące style różnych kultur program *Muzyczna podróż po XVII-wiecznej Europie* prowadzi przez uroczyste kompozycje wspaniałych włoskich lutnistów i teorbistów (Alessandro Piccininiego i Girolamo Kapsbergera), żywiołowe w stylu dzieła pierwszych hiszpańskich wirtuozów gitary (Gaspara Sanza i Santiago de Murcia) oraz melancholijną w nastroju muzykę mistrzów francuskiego baroku (Roberta de Visée i François Couperina).

Duży projekt Lute Duo poświęcony jest muzyce J. S. Bacha — jego dziełom na lutnię solo oraz transkrypcjom lutniowym kompozycji skrzypcowych, wiolonczelowych i innych.

Ostatni projekt Lute Duo obejmuje utwory na gitary XIX-wieczne. Grając na kopiach gitar słynnego René Leté wyposażonych w struny jelitowe, muzycy wykonują utwory J. K. Mertza, F. Sora, F. Chopina, Napoleona Coste. Niezwykłym akcentem tego programu jest transkrypcja popularnego utworu organowego Prelude, Fugue & Variation op. 18 Cesara Francka.

Anna i Anton z powodzeniem prezentowali swoje projekty koncertowe dla różnych stacji telewizyjnych i radiowych oraz na międzynarodowych festiwalach muzycznych w Austrii, Belgii, Czechach, Francji, Niemczech, Holandii, Mołdawii, Polsce, Rosji, Rumunii, Szwajcarii, Ukrainie.

Anna Kowalska

studiowała lutnię u prof. Toyohiko Satoh oraz Nigela Northa w Królewskim Konserwatorium w Hadze. Zanim zajęła się instrumentami historycznymi odebrała profesjonalne wykształcenie w zakresie gry na gitarze klasycznej, tak więc jej szeroki repertuar obejmuje dzieła od renesansu i późnego baroku po XIX-wieczne kompozycje na gitarę romantyczną. Jako solistka zajmuje się głównie utworami francuskiego i niemieckiego baroku takich kompozytorów jak Gaultier, Du Fault, Gallot, Weichenberger, Weiss.

Anna zwraca także szczególną uwagę na utwory solowe J. S. Bacha, jest autorką transkrypcji lutniowych jego Sonat i partit na skrzypce solo oraz suit wiolonczelowych. Poszukując pierwotnego brzmienia utworów J. S. Bacha oraz S. L. Weissa, Anna łączy swoją indywidualną interpretację z unikalnym wykonawstwem. Gra na

strunach jelitowych podobnych do tych, jakich używano w epoce baroku.

Anton Birula

studiował lutnię u prof. Toyohiko Satoh w Królewskim Konserwatorium w Hadze oraz u prof. Konrada Junghaenela w Hochschule für Musik w Kolonii. Koncentruje się na utworach solowych napisanych na lutnię barokową, taki właśnie repertuar składający się z dzieł J. S. Bacha, S. L. Weissa oraz XVII-wiecznych lutnistów francuskich, zaprezentował na licznych recitalach lutniowych. Szczególnie zainteresowały go transkrypcje solowych utworów skrzypcowych i wiolonczelowych J. S. Bacha na lutnię barokową. Grając na teorbie brał udział w licznych wykonaniach utworów kameralnych

i orkiestrowych z wieloma różnymi zespołami specjalizującymi się w XVII-wiecznej muzyce włoskiej i angielskiej. Anton Birula jest kierownikiem sekcji Klawesynu Organów i Muzyki dawnej w ZPSM im. Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie prowadzi klasy lutni oraz w Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

www.luteduo.com

Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S. A.

**Producent i dostawca energii elektrycznej ze źródeł
odnawialnych**

**Mecenas kultury, sztuki, sportu oraz społecznie
odpowiedzialny pracodawca**

**Lider w dziedzinie
innowacji**

**ZEW Niedzica S.A. Mecenas III Festiwalu
„Barok na Spiszu Niedzica 2014”**

www.zew-niedzica.com.pl

www.niedzica.pl

[mail. sekretariat@niedzica.pl](mailto:sekretariat@niedzica.pl)

Zespół Elektrowni Wodnych

Niedzica S.A.

34-441 Niedzica

ul. Widokowa 1

tel. 18 26 101 50, fax. 18 26 101 51

